

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1938 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar
om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budget-
året 1937/38 av anslag till vissa engångskostnader
för försvarsväsendets byggnader m. m.*

(1:a avd.)

I proposition nr 8 med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 har Kungl. Maj:t (sid. 65—72 av det vid propositionen såsom bilaga 9 fogade statsrådsprotokollet över försvarsdepartementsärenden) föreslagit riksdagen att under Utgifter för kapitalökning, Fonden för förlag till statsverket, till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 anvisa ett reservationsanslag av 2,916,700 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i proposition nr 76, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsdepartementsärenden, — med ändring av det genom ovanberörda proposition nr 8 framlagda förslaget om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 av anslag till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. — föreslagit riksdagen

dels att till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. under Utgifter för kapitalökning, Fonden för förlag till statsverket, å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 3,263,500 kronor;

dels ock att i den genom propositionen nr 8 framlagda tilläggsstaten vidtaga de ändringar med avseende å beräkningen av avskrivningsanslag och inkomster, som betingades av ett bifall till nyssberörda förslag.

Av propositionen nr 8 inhämtas, bland annat, följande:

I skrivelse den 10 september 1937 har *arméförvaltningen* meddelat, att av de för lantförsvaret jämlikt 1936 års försvarsbeslut avsedda byggnadsanslagen ett belopp av 771,000 kronor av 1936/37 års anslag och ett belopp av 1,680,000 kronor av 1937/38 års anslag då ännu icke ställts till ämbetsverkets förfogande. Med hänsyn till inträffade prisstegringar erfordrades enligt ämbetsverkets mening en förstärkning med 20 procent dels å nu nämnda belopp, dels ock å det för budgetåret 1937/38 anvisade anslaget av 540,000 kronor för uppförande av försvarsväsendets kemiska anstalts byggnader. I enlighet härmed skulle såsom anslagsförstärkning erfordras tillhoppa 600,000 kronor.

Departementschefen, som tillstyrkt arméförvaltningens framställning, har föreslagit, att ifrågavarande belopp å 600,000 kronor måtte uppföras å tilläggsstat för innevarande budgetår.

I skrivelse den 6 september 1937 har *marinförvaltningen* meddelat, att inträffad prisstegring i fråga om arbets- och materialkostnader medfört ökat medelsbehov för en del byggnadsföretag vid marinen, vartill anslag anvisats av riksdagen för innevarande och närmast föregående budgetår. Å ifrågavarande anslagsbelopp, uppgående till sammanlagt 3,387,000 kronor, jämte ett belopp å 433,000 kronor, som för fullföljande av vissa av omförmälda byggnadsföretag av marinförvaltningen äskats för nästa budgetår, eller sålunda tillhopa 3,820,000 kronor, har marinförvaltningen föreslagit en förstärkning med 786,000 kronor, motsvarande över 20 procent å omförmälda anslagssumma.

För egen del har *departementschefen* ansett, att en förstärkning av ifrågavarande byggnadsanslag vore ofrånkomlig. I detta sammanhang syntes departementschefen emellertid böra till prövning upptagas allenast fråga om förstärkning av anslag, vilka av riksdagen redan blivit beviljade. Det sammanlagda anslagsbelopp, varå förstärkning borde utgå, utgjorde alltså $(3,820,000 - 433,000 =) 3,387,000$ kronor. Å detta belopp har departementschefen ansett sig böra föreslå en förstärkning med 20 procent eller sålunda, i avrundat tal, 680,000 kronor, som syntes böra äskas å tilläggsstat för nästa budgetår.

I skrivelse den 31 augusti 1937 har *flygförvaltningen* med hänsyn till den inträffade prisstegringen å materialier m. m. hemställt om anvisande av dels ett belopp av 828,000 kronor såsom förstärkning av det för utförande av vissa byggnadsarbeten för budgetåret 1936/37 anvisade kvotanslaget av 6,000,000 kronor, dels ock ett belopp av 1,800,000 kronor såsom förstärkning av det för samma ändamål för budgetåret 1937/38 anvisade kvotanslaget av likaledes 6,000,000 kronor.

Departementschefen har beträffande det för förstärkning av 1936/37 års byggnadsanslag begärda beloppet ansett, att den av flygförvaltningen beräknade merkostnaden borde minskas med tillhopa 391,300 kronor, på grund varav förstärkningen skulle bli $(828,000 - 391,300 =) 436,700$ kronor.

Vad därefter beträffar den begärda förstärkningen av byggnadsanslaget för budgetåret 1937/38 — vilken av flygförvaltningen beräknats efter 30 procent av anslagsbeloppet — har departementschefen framhållit, att han ansett sig icke kunna tillstyrka, att nämnda förstärkning för flygvapnets del beräknades efter en högre procentsats än den som ansetts böra tillämpas för de båda övriga försvarsgrenarna, nämligen 20 procent å det anvisade beloppet. Då detta utgjorde 6,000,000 kronor, skulle alltså förstärkningsbeloppet för innevarande budgetår uppgå till 1,200,000 kronor.

Det belopp, som enligt departementschefens mening borde anvisas å tilläggsstat för budgetåret 1937/38 till täckande av prisstegringar å flygvapnets

byggnadsarbeten, skulle alltså uppgå till sammanlagt ($436,700 + 1,200,000 =$) 1,636,700 kronor.

Medelsbehovet under ifrågavarande anslag kommer alltså att uppgå till ($600,000 + 680,000 + 1,636,700 =$) 2,916,700 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Av propositionen nr 76 inhämtas, bland annat, följande:

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att beträffande de för genomförande av flygvapnets år 1936 beslutade omorganisation erforderliga nybyggnadsarbetena nämnda års riksdag beräknade kostnaderna för dessa arbetens utförande till sammanlagt 23,843,000 kronor, vilket belopp enligt en närmare angiven plan skulle fördelas på budgetåren 1936/37—1940/41. Enligt den ursprungliga plan, som låg till grund för beräkningen av berörda belopp om 23,843,000 kronor för flygvapnets byggnader, skulle därav ett belopp av sammanlagt 2,800,000 kronor avses för uppförande av tjänstebostäder och återstoden 21,043,000 kronor för övriga byggnadsändamål. För Svea flygflottiljs räkning avsågos enligt denna plan sammanlagt 3,590,000 kronor, därav 720,000 kronor belöpte å tjänstebostäder och återstoden eller 2,870,000 kronor å andra byggnadsändamål.

Vid 1937 års riksdag beslöts emellertid viss ändring i den ursprungliga planen för fördelningen av det för flygvapnets byggnader avsedda beloppet. Enligt denna förändrade fördelning skulle å Svea flygflottilj belöpa 2,965,000 kronor eller 95,000 kronor mera än enligt den ursprungliga planen. För det för tjänstebostäder återstående beloppet, 1,756,000 kronor, framlades icke någon fördelningsplan, men enligt vad senare tillgängliga planer angiva beräknas av nämnda summa ett belopp av 464,000 kronor belöpa å Svea flygflottilj.

Vad beträffar fördelningen å olika budgetår av det enligt den sålunda reviderade planen för Svea flygflottilj avsedda anslagsbeloppet 2,965,000 kronor beräknades därav redan för budgetåret 1936/37 ett belopp av 50,000 kronor för ritningar m. m. För budgetåret 1937/38 har ett belopp av 2,350,000 kronor av det för Svea flygflottilj avsedda anslagsbeloppet inberäknats i det av 1937 års riksdag anvisade anslaget för vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. Återstoden av den för Svea flygflottilj avsedda anslagssumman eller 565,000 kronor har — tillika med ett belopp av 350,000 kronor för tjänstebostäder — inräknats i den årskvot om 6,000,000 kronor, som för flygvapnets del ingår i det i årets statsverksproposition, kapitalbudgeten: bilaga 3, under fonden för förlag till statsverket för budgetåret 1938/39 gjorda anslagsäskandet för vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. Vidare har för innevarande års riksdag framlagts förslag om förstärkning av årskvoterna för budgetåren 1937/38 och 1938/39.

Under förutsättning av bifall till de för årets riksdag i förevarande hänseende framlagda anslagsäskandena för byggnader vid Svea flygflottilj skulle, fränsett medel för tjänstebostäder, stå till förfogande följande anslagsbelopp:

Årskvot för budgetåret 1936/37	kronor	50,000: —
Årskvot för budgetåret 1937/38	»	2,350,000: —
20 procent därå	»	470,000: —
Årskvot för budgetåret 1938/39	»	565,000: —
20 procent därå	»	113,000: —
Summa kronor		3,548,000: —

Av den för Svea flygflottilj för budgetåret 1937/38 beräknade årskvoten hava sammanlagt 1,014,000 kronor hittills ställts till flygförvaltningens förfogande.

Emellertid hava från flygförvaltningen inkommit ytterligare framställningar om ställande av medel till förfogande för byggnadsarbetena vid Barkarby. Sålunda har flygförvaltningen i skrivelse den 27 november 1937 hemställt om anvisande av 264,000 kronor av årskvoten för budgetåret 1937/38 för uppförande av dels en kanslibygnad och dels en officersmäss. I skrivelsen har flygförvaltningen framhållit, att kostnaden för dessa byggnader med 114,000 kronor överstege den i den ursprungliga anslagsplanen upptagna posten 150,000 kronor för kanslibygnad med officersmäss. Detta sammanhängde, förutom med höjda byggnadskostnader, med att den av Kungl. Maj:t fastställda situationsplanen för vissa byggnader för flottiljens förläggning vid Barkarby upptog skilda i terrängen utspridda byggnader för kansli och officersmäss, under det att i den ursprungliga planen avsetts en för dessa ändamål gemensam byggnad. I anslutning till nämnda skrivelse har flygförvaltningen med skrivelse den 30 november 1937 inkommit med, bland annat, en reviderad situationsplan för byggnaderna å Barkarby med hemställan, att Kungl. Maj:t måtte fastställa den sålunda reviderade planen. Vidare har flygförvaltningen i skrivelse den 11 december 1937 hemställt, att av årskvoten för budgetåret 1937/38 måtte ställas till förfogande ytterligare 326,000 kronor för uppförande av dels en kok- och matinrättning jämte ångcentral och dels en personalbyggnad.

Den beräknade kostnaden enligt nu gällande priser för genomförande av en ytterligare reviderad byggnadsplan har av flygförvaltningen angivits till 3,962,000 kronor men har av departementschefen, som frånräknat kostnaderna för tjänstebostäder, upptagits till 3,894,800 kronor.

Då enligt vad ovan anförts med hittills gjorda anslagsäskanden ett sammanlagt belopp av 3,548,000 kronor beräknas stå till förfogande för förläggningen vid Barkarby, innebär sålunda det framlagda förslaget en merkostnad i förhållande därtill av $(3,894,800 - 3,548,000 =)$ 346,800 kronor.

I fråga om orsakerna till denna merkostnad har flygförvaltningen framhållit, att ökningen uppkommit dels på grund av att flottiljens byggnader ur luftförsvarssynpunkt spritts över området samt de större krav på byggnadernas konstruktion, som bombfaran framtvingat, dels ock på grund av fordran på större effektivitet i anläggningarna.

Vad beträffar de beräknade merkostnaderna för ordnandet av förläggningen vid Barkarby i dess helhet har det synts *departementschefen* vara genom

den nu förebragta utredningen till fullo ådagalagt, att därest förläggningen skall kunna något så när motsvara de krav på svåråtkomlighet för luftanfall och de anspråk på ett rationellt anordnande i övrigt, som numera måste uppställas på ett modernt etablissement av ifrågavarande slag, kostnaderna icke låta sig ytterligare nedpressas under den summa som flygförvaltningen senast angivit eller, efter nu gällande priser, 3,894,800 kronor, kostnaderna för tjänstebostäder frånräknade. Denna summa överstiger med 929,800 kronor det enligt den för 1937 års riksdag framlagda planen för Svea flygflottiljs byggnader, utom tjänstebostäderna, beräknade beloppet 2,965,000 kronor och med 346,800 kronor det belopp, som efter den av riksdagen begärda dyrtidsförhöjningen av 20 procent å de för budgetåret 1937/38 och 1938/39 avsedda årskvoterna beräknas komma att stå till förfogande för ifrågavarande förläggning, eller 3,548,000 kronor.

Orsakerna till den sålunda uppkomna merkostnaden äro, framhåller departementschefen, att söka dels däri, att byggnaderna med hänsyn till nya rön i fråga om skydd för anfall från luften måste placeras något mera spridda och delvis byggas av hållfastare material än som ursprungligen avsetts, dels ock däri, att den dyrtidsförhöjning av 20 procent å de ursprungligen beräknade priserna, varmed räknats för försvarsväsendets byggnader i gemen, för Barkarbyförläggningens del visat sig ligga åtskilligt under den faktiska prisstegring å byggnadsmaterialier och arbetslöner, som inträffat å orten.

Departementschefen har funnit sig med hänsyn till det anförda böra tillstyrka, att erforderliga medel ställas till förfogande för täckande av den sålunda beräknade merkostnaden. Då den ifrågavarande merkostnaden i huvudsak är att hänföra till utgifter under innevarande budgetår, synes departementschefen den lämpligaste och riktigaste utvägen för täckande av merkostnaden vara, att erforderliga medel därför upptagas å den tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38, som genom proposition nr 8 förelagts årets riksdag till antagande. Då i nämnda proposition, bilaga 9, under utgifter för kapitalökning: fonden för förslag till statsverket till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. å tilläggsstaten begärts ett reservationsanslag av 2,916,700 kronor, skulle, därest på sätt departementschefen ifrågasatt jämväl nu angivna ytterligare merkostnad för Barkarbyförläggningens ordnande eller 346,800 kronor skall beräknas å tilläggsstaten, medelsbehovet för flygvapnets del stiga till $(1,636,700 + 346,800 =) 1,983,500$ kronor och i följd därav det sammanlagda anslagsbehovet å tilläggsstaten för vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. komma att uppgå till $(2,916,700 + 346,800 =) 3,263,500$ kronor.

Den nu föreslagna utvägen för täckande av de ifrågavarande merkostnaderna för Barkarbyförläggningens ordnande förutsätter, framhåller departementschefen, att, med ändring av vad propositionen nr 8 till årets riksdag därutinnan innehåller, riksdagen under utgifter för kapitalökning: fonden för förslag till statsverket till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 anvisar ett reservationsanslag av 3,263,500 kronor. Vid sådant förhål-

lande måste jämväl det å tilläggsstaten äskade beloppet till avskrivning av medelsanvisningen å förlagsfonden till ifrågavarande ändamål höjas till samma belopp. Vidare måste i det genom nämnda proposition framlagda förslaget till tilläggsstat vidtagas av den ökade medelsanvisningen betingade åtgärder jämväl beträffande de å tilläggsstaten upptagna inkomsterna, av innebörd att såväl posten »D. I anspråk tagna kapitaltillgångar: 4. Statsverkets kassafond» som posten »E. Lånemedel: 3. Övriga lånemedel» höjas med det förut angivna merkostnadsbeloppet 346,800 kronor. Efter att härutinnan hava inhämtat chefens för finansdepartementet mening har departementschefen föreslagit, att riksdagen måtte vidtaga de i nu nämnda avseenden erforderliga ändringarna i tilläggsstaten.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det av departementschefen i propositionen nr 8 beräknade förstärkningsanslaget till försvarsväsendets byggnader liksom ej heller mot anvisande av de i propositionen nr 76 begärda medlen för täckande av den beräknade merkostnaden för ordnande av Svea flygflottiljs förläggning vid Barkarby.

I fråga om de ändringar med avseende å beräkningen av avskrivningsanslag och inkomster, som betingas av den i sistnämnda proposition föreslagna ökade medelsanvisningen, kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m.* under Utgifter för kapitalökning, Fonden för förlag till statsverket, å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 anvisa ett reservationsanslag av 3,263,500 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 18 februari 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Johansson i Fredrikslund, Nilsson i Malmö, Svensson i Kompersmåla, Asplund, Borell, Bergström, Gustafsson i Benestad, Andrén, Jonsson i Lycksele och Englund; samt

från andra kammaren: herrar Råstock, Jansson i Falun, Magnusson i Skövde, Strindlund, Eriksson i Stockholm, Andersson i Höör, Jonsson i Eskilstuna, Svensson, Andersson i Prästbol, Ward, Holmdahl och Åqvist.